ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΤΟΥ ΓΕΝΙΚΟΥ ΕΙΣΑΓΓΕΛΕΩΣ SIR GORDON SLYNN ΠΟΥ ΑΝΕΠΤΥΧΘΗΣΑΝ ΣΤΙΣ 16 ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΥ 1982 [1]

Κύριε πρόεδρε,
Κύριοι δικαστές,

Τό Bundesfinanzhof παρέπεμψε στό Δικαστήριο, κατ' έφαρμογή τοῦ ἄρθρου 177 τῆς συνθήκης ΕΟΚ τό ἀκόλουθο ζήτημα: «Πῶς ἔπρεπε νά ὑπολογισθεῖ ἡ ἐπιστροφή λόγω παραγωγῆς γιά τόν ἀραβόσιτο, ὁ ὁποῖος ἐτέθη ὑπό τελωνειακή ἐπίβλεψη πρίν ἀπό τήν 1η Αὐγούστου 1974, μετεποιήθη ὅμως σέ ἄμυλο μετά τήν ἡμερομηνία αὐτή ἐντός τῆς χορηγηθείσης προθεσμίας μεταποιήσεως;»

Τό ζήτημα αὐτό ἀνέκυψε ὡς ἑξῆς. Ὁ κανονισμός (ΕΟΚ) 120/67, τῆς 13ης Ἰουνίου 1967 (OJ English Sp. Ed. 1967, σ. 33) προέβλεψε μεταξύ ἄλλων τόν καθορισμό ἐνδεικτικῆς τιμῆς, τιμῆς κατωφλίου καί τιμῆς παρεμβάσεως σέ σχέση μέ τήν κοινή ὀργάνωση τῆς ἀγορᾶς τῶν σιτηρῶν, συμπεριλαμβανομένου καί τοῦ ἀραβοσίτου. Ὁ κανονισμός προέβλεπε ὅτι λόγω τῆς εἰδικῆς καταστάσεως τῶν ἀμύλων στήν ἀγορά, ἰδίως δέ λόγω τῆς ἀνάγκης της βιομηχανίας αὐτῆς νά διατηρήσει ἀνταγωνιστικές τιμές ἔναντι τῶν ὑποκαταστάτων προϊόντων, ἦταν ἀναγκαῖο «νά ἐξασφαλισθεῖ, μέσω ἐπιστροφῆς λόγω παραγωγῆς, ἡ δυνατότης τῆς βιομηχανίας νά προμηθεύεται τά ἀναγκαῖα προϊόντα βάσεως σέ χαμηλότερη τιμή ἀπό τήν τιμή πού θά προέκυπτε ἀπό τήν ἐφαρμογή τοῦ συστήματος τῶν εἰσφορῶν καί τῶν κοινῶν τιμῶν».

Τό ἄρθρο 11 προέβλεπε ὅτι ἡ ἐπιστροφή λόγω παραγωγῆς «χορηγεῖται: α) γιά τόν ἀραβόσιτο ... πού χρησιμοποιεῖται ἀπό τή βιομηχανία ἀμύλου γιά τήν παρασκευή ἀμύλου» καί ἐπέτασσε τή θέσπιση ἀπό τό Συμβούλιο «κανόνων γιά τήν ἐφαρμογή τοῦ ἄρθρου αὐτοῦ» καί τόν καθορισμό «τοῦ ὕψους τῆς ἐπιστροφῆς λόγω παραγωγῆς». Τό Συμβούλιο προέβη στίς ἐνέργειες αὐτές μέ τόν κανονισμό 371/67, τῆς 25ης Ἰουλίου 1967 (OJ English Sp. Ed. 1967, σ. 219). Τό ἄρθρο 1 τοῦ κανονισμοῦ αὐτοῦ προέβλεπε τήν ὑποχρέωση τῶν κρατῶν μελῶν νά χορηγοῦν ἀπό τήν 1η Ἰουλίου 1967 ἐπιστροφή λόγω παραγωγῆς γιά τόν ἀραβόσιτο πού προωρίζετο γιά τήν παρασκευή ἀμύλου, ἐπιστροφή πού θά ἦταν ἴση γιά τά 100 χλγ. μέ τή διαφορά μεταξύ τῆς τιμῆς κατωφλίου τοῦ ἀραβοσίτου καί 6,80 λογιστικῶν μονάδων. Μέ αὐτό τόν τρόπο ἐπεδιώκετο τό πραγματικό ἤ καθαρό κόστος τοῦ ἀραβοσίτου γιά τόν παραγωγό ἀμύλου νά εἶναι 6,80 ΛΜ, μέχρις ὅτου μεταβληθεῖ. Καί οἱ δύο κανονισμοί αὐτοί προέβλεπαν ἐπιστροφή λόγω παραγωγῆς σε σχέση μέ τήν παραγωγή ἀμύλου ἀπό πατάτες, ὑπό διαφορετικούς ὅμως ὅρους καί προϋποθέσεις.

Τό ἄρθρο 5 τοῦ τελευταίου αὐτοῦ κανονισμοῦ ὁριζε ὅτι ἡ Ἐπιτροπή θά ἐθέσπιζε λεπτομερεῖς κανόνες γιά τήν ἐφαρμογή τοῦ κανονισμοῦ σύμφωνα μέ τήν προβλεπομένη διαδικασία.

Πράγματι, ἡ Ἐπιτροπή ἐθέσπισε λεπτομερεῖς κανόνες μέ τόν κανονισμό (ΕΟΚ) 1060/68, τῆς 24ης Ἰουλίου 1968 (OJ English Sp. Ed. 1968, II, σ. 352). Ἐπειδή εἶχε θεσπισθεῖ ἕνα σύστημα προκαταβολῶν τῶν ἐπιστροφῶν λόγω παραγωγῆς ὡς πρός τό ἄμυλο ἀπό τά γεώμηλα, ἐθεωρήθη ὀρθό νά προβλεφθεῖ ἡ προκαταβολή καί τῆς ἐπιστροφῆς λόγω παραγωγῆς σιτηρῶν (περιλαμβανομένου καί τοῦ ἀραβοσίτου) πού θά μετεποιοῦντο σέ ἄμυλο. Ἡ προκαταβολή

1 — Μετάφραση ἀπό τά ἀγγλικά.

θά κατεβάλετο, ἐφ' ὅσον ὁ παραγωγός ἀμύλου, ὁ ὁποῖος εἶχε στήν κατοχή του ἀραβόσιτο γιά τήν παραγωγή ἀμύλου, τήν ζητοῦσε καί ἀπεδείκνυε ὅτι ὁ ἀραβόσιτος ἦταν ἐναποθηκευμένος στίς ἀποθῆκες του ἤ εὑρίσκετο ὑπό τήν ἐπίβλεψη τῶν ἀρχῶν. Τό ποσό τῆς προκαταβολῆς δέν ἔπρεπε νά εἶναι ἀνώτερο ἀπό τή διαφορά ἀνά 100 χλγ. ἀραβοσίτου μεταξύ τῆς τιμῆς κατωφλίου τοῦ ἀραβοσίτου κατά τήν ἀρχή τοῦ οἰκονομικοῦ ἔτους καί τῶν 6,80 ΛΜ. Ὁ παραγωγός δέν ἠδύνατο νά ὑποβάλει περισσότερες ἀπό μία αἰτήσεις προκαταβολῶν ἀνά μήνα καί ὑπεχρεοῦτο νά καταθέσει ἐγγύηση (ἴση μέ τό 105 % τῆς αἰτουμένης προκαταβολῆς) μέ τήν ὁποία νά ἐξασφαλίζεται ὅτι ὁ ἀραβόσιτος θα μετεποιεῖτο σέ ἄμυλο. Ἡ ἐγγύηση αὐτή ἐλευθεροῦτο, ἐφ' ὅσον ὁ παραγωγός ἀπεδείκνυε ὅτι ὁ ἀραβόσιτος εἶχε μεταποιηθεῖ σέ ἄμυλο ἐντός 90 ἡμερῶν μετά τήν ἡμέρα πληρωμῆς τῆς προκαταβολῆς. Τά ἄρθρα 1 καί 2 τοῦ κανονισμοῦ ἀφοροῦν μόνο τήν προκαταβολή. Τό ἄρθρο 3 δέν ἀφορᾶ τήν προκαταβολή ἀλλά τήν ἴδια τήν ἐπιστροφή λόγω παραγωγῆς. «Ἡ ἐπιστροφή λόγω παραγωγῆς καταβάλλεται στόν παραγωγό βάσει τῆς τιμῆς κατωφλίου τοῦ σιτηροῦ πού ἰσχύει κατά τό μήνα τῆς μεταποιήσεώς του καί ἐντός 30 ἡμερῶν ἀπό τήν ἡμέρα τῆς προσκομίσεως τῆς ἀποδείξεως ὅτι τό σιτηρό μετεποιήθη ... »

«Τό οἰκονομικό ἔτος», τό ὁποῖο κατά τό ἄρθρο 3 τοῦ κανονισμοῦ 120/67 ἀρχίζει τήν 1η Αὐγούστου καί τέλειωνε τήν 31η Ἰουλίου, μετεβλήθη ὡς πρός τόν ἀραβόσιτο μέ τόν κανονισμό (ΕΟΚ) 1125/74 τῆς Ἐπιτροπῆς, τῆς 29ης Ἀπριλίου 1974 (ΟJ 128/12 τῆς 10ης Μαΐου 1974). Τό οἰκονομικό ἔτος 1974-1975 γιά τόν ἀραβόσιτο θά ἄρχιζε τήν 1η Αὐγούστου 1974 καί θά τελείωνε τήν 30ή Σεπτεμβρίου 1975, ἐνῶ τό ἑπόμενο οἰκονομικό ἔτος θά ἄρχιζε τήν 1η Ὀκτωβρίου. Γιά τό οἰκονομικό ἔτος 1974-1975 οἱ μηνιαῖες αὐξήσεις τῆς τιμῆς κατωφλίου (πού προεβλέποντο ἀπό τό ἄρθρο 6 τοῦ κανονισμοῦ 120/67) καθωρίσθησαν μέ τόν κανονισμό (ΕΟΚ) 1127/74, τῆς 29ης Ἀπριλίου 1974 (ΟJ L 128/15 τῆς 10ης Μαΐου 1974). Ἕνας τρίτος κανονισμός πού ἐξέδωσε τό Συμβούλιο τήν ἴδια ἡμέρα, ὁ 1132/74 (ΟJ L 128/24 τῆς 10ης Μαΐου 1974), εἰσήγαγε καί ἄλλες μεταβολές καί κατήργησε τόν κανονισμό 371/68. Σύμφωνα μέ τό νέο κανονισμό, ἡ ἐπιστροφή λόγω παραγωγῆς ἀραβοσίτου γιά τήν παρασκευή ἀμύλου ἰσοῦτο μέ τή διαφορά μεταξύ τῆς τιμῆς κατωφλίου ἀνά 100 χλγ. καί 8,20 ΛΜ. Ἑπομένως, ἄν στό ἐξῆς ἡ τιμή κατωφλίου παρέμενε ἡ ἴδια ἤ ηὐξάνετο, ἡ ἐπιστροφή λόγω παραγωγῆς θά ἐμειοῦτο. Ὁ κανονισμός αὐτός ἄρχισε νά ἰσχύει τήν 1η Αὐγούστου 1974.

Ἡ Ἐπιτροπή ἐθέσπισε λεπτομερεῖς κανόνες γιά τήν ἐφαρμογή τοῦ κανονισμοῦ 1132/74 μέ τόν κανονισμό (ΕΟΚ) 2012/74, τῆς 30ῆς Ἰουλίου 1974 (ΟJ L 209/44 τῆς 31ης Ἰουλίου 1974). Τό ἄρθρο 2 τοῦ κανονισμοῦ αὐτοῦ ὁριζε ὅτι ἡ ἐπιστροφή λόγω παραγωγῆς θά κατεβάλλετο στούς παραγωγούς ἀμύλου ἀπό ἀραβόσιτο, ἐφ' ὅσον ἀπεδείκνυαν ὅτι ὁ ἀραβόσιτος εἶχε τεθεῖ ὑπό τήν ἐπίβλεψη τῆς ἁρμοδίας ἀρχῆς τοῦ κράτους μέλους καί ὅτι: «3. Ἡ ἐπιστροφή ὑπολογίζεται βάσει τῆς τιμῆς κατωφλίου πού ἰσχύει κατά τήν ἡμέρα τῆς ἐγκρίσεως τῆς αἰτήσεως τῆς θέσεως τοῦ προϊόντος βάσεως ὑπό τήν ἐπίβλεψη τῶν ἀρχῶν καί καταβάλλεται ἐντός 30 ἡμερῶν ἀπό τήν ἔγκριση τῆς αἰτήσεως αὐτῆς. Ἐφ' ὅσον κριθεῖ ἀναγκαῖο, ἡ ἐπιστροφή αὐτή διορθώνεται ἐκ τῶν ὑστέρων βάσει τῆς τιμῆς κατωφλίου πού ἰσχύει τό μήνα κατά τόν ὁποῖο πραγματοποιεῖται ἡ μεταποίηση» ὑπό τούς ἀνωτέρω ὅρους. Σύμφωνα μέ τό ἄρθρο 4, ἡ χορήγηση τῆς ἐπιστροφῆς ἐξηρτᾶτο ἀπό τήν κατάθεση ἀσφαλείας, μέ τήν ὁποία νά ἐξασφαλίζεται ἡ μεταποίηση τοῦ ἀμύλου. Ἡ ἀσφάλεια δέν ἐλευθεροῦτο, ἄν δέν ἀπεδεικνύετο ὅτι τό 96 % τῆς ποσότητος τοῦ ἀραβοσίτου πού εἶχε τεθεῖ ὑπό ἐπίβλεψη

εἶχε μεταποιηθεῖ ἐντός 90 ἡμερῶν μετά τήν ἔγκριση τῆς αἰτήσεως τῆς ὑποβολῆς ὑπό τήν ἐπίβλεψη τῶν ἀρχῶν.

Κατ' αὐτό τόν τρόπο ἀντεκατεστάθη τό σύστημα τῶν προκαταβολῶν.

Καί αὐτός ὁ κανονισμός ἐπρόκειτο ἐπίσης νά ἀρχίσει νά ἰσχύει τήν 1η Αὐγούστου 1974, ἀλλά, σύμφωνα μέ τό ἄρθρο 7, παράγραφος 2, «ὑπό τόν ὅρο ὅτι τό ὕψος τῆς ἐπιστροφῆς λόγω παραγωγῆς δέν μεταβάλλεται, τά κράτη μέλη δύνανται νά ἐξακολουθήσουν κατά την διάρκεια μεταβατικῆς περιόδου μέχρι τίς 31 Δεκεμβρίου 1974 νά ἐφαρμόζουν τίς διατάξεις» τοῦ κανονισμοῦ 1060/78, μεταξύ ἄλλων.

Μεταξύ 1967 καί 1974 οἱ γερμανικές ἀρχές δέν ἐφήρμοζαν ἀκριβῶς τό σύστημα πού εἶχαν θεσπίσει οἱ προηγούμενοι κανονισμοί. Στίς 22 Δεκεμβρίου 1967, ὁ ἁρμόδιος ὁμοσπονδιακός ὑπουργός γνωστοποίησε ὅτι ἡ ἐπιστροφή θά καθορίζετο μετά τή θέση τῶν ἐμπορευμάτων ὑπό ἐπίβλεψη καί θά ὑπελογίζετο βάσει τῆς τιμῆς πού ἴσχυε κατά τήν ἡμέρα κατά τήν ὁποία ὁ ἀραβόσιτος ἐτέθη ὑπό ἐπίβλεψη ἤ ἐπραγματοποιήθη ἡ προβλεπομένη γνωστοποίηση, θά ἀπεδίδετο δέ ἄν ὁ ἀραβόσιτος δέν μετεποιεῖτο σέ ἄμυλο. Ἡ ἡμέρα τῆς μεταποιήσεως καί ἡ πραγματική διαφορά μεταξύ προκαταβολῆς καί ἐπιστροφῆς λόγω παραγωγῆς δέν ἐλήφθησαν ὡς φαίνεται ὑπ' ὄψη.

Στίς 9 Ἰουλίου 1974 ὁ Ὁμοσπονδιακός ὑπουργός ἐξέδωσε νέα γνωστοποίηση, σύμφωνα μέ τήν ὁποία ὁ ἀραβόσιτος, γιά τόν ὁποῖο εἶχε ὑποβληθεῖ αἴτηση θέσεως ὑπό ἐπίβλεψη μεταξύ 11ης καί 31ης Ἰουλίου 1974 καί ὁ ὁποῖος δέν εἶχε μεταποιηθεῖ πρίν ἀπό τήν 31η Ἰουλίου 1974, ἡ ἐπιστροφή θά ἐμειοῦτο κατά 51,24 γερμανικά μάρκα (DM) ἀνά τόνο. Μέ αὐτό τό μέτρο ἐπεδιώκετο προφανῶς νά ληφθεῖ ὑπ' ὄψη ἡ μεταβολή τοῦ πραγματικοῦ κόστους ἀπό 6,80 σέ 8,20 ΛΜ ἀνά 100 χλγ. Ἡ ἐπιστροφή θά κατεβάλλετο κατ' ἀρχάς προκαταβολικῶς, ἡ γνωστοποίηση δέ ὁριζε περαιτέρω ὅτι ἡ ἀξίωση ἐπί τῆς ἐπιστροφῆς γεννᾶται μόλις κατά τήν ἡμέρα τῆς μεταποιήσεως καί ὅτι οἱ μεταποιητές ὑπεχρεοῦντο νά ἐπιστρέψουν, μέχρι τίς 19 Αὐγούστου 1974, 51,24 DM ἀνά τόνο γιά τόν ἀραβόσιτο πού δέν εἶχε μεταποιηθεῖ πρίν ἀπό τίς 31 Ἰουλίου.

Ἡ ἑταιρία Maizena GmbH Ἀμβοῦργο, εἶχε θέσει ὁρισμένες ποσότητες ἀραβοσίτου ὑπό ἐπίβλεψη πρίν ἀπό τίς 31 Ἰουλίου 1974 καί εἶχε λάβει ὡς ἐπιστροφή ποσό πού εἶχε ὑπολογισθεῖ βάσει τῶν 6,80 ΛΜ. Ἀπό τίς 63 172,11 τόνους ἀραβοσίτου πού δέν μετεποιήθησαν μέχρι τίς 31 Ἰουλίου 31 190,025 τόνοι εἶχαν τεθεῖ ὑπό ἐπίβλεψη μεταξύ τῆς 11ης καί τῆς 31ης Ἰουλίου 1974. Οἱ ἀρχές (τό Hauptzollamt Krefeld) ζήτησαν τήν ἐπιστροφή 51,24 DM ἀνά τόνο γιά τήν τελευταία αὐτή ποσότητα. Ὅπως τονίζει ἡ Ἐπιτροπή, ὁ ὑπολογισμός φαίνεται ἐκ πρώτης ὄψεως ἐσφαλμένος, ἐπειδή ἐλήφθη ὑπ' ὄψη ἐσφαλμένη τιμή κατωφλίου. Τό Finanzgericht τοῦ Düsseldorf ἀπέρριψε τό αἴτημα τοῦ Hauptzollamt, τό ὁποῖο ἤσκησε ἀναίρεση κατά τῆς ἀποφάσεως αὐτῆς ἐνώπιον τοῦ Bundesfinanzhof. Τό Δικαστήριο αὐτό ἀπεφάσισε ὅτι τό παραπεμφθέν ζήτημα ἔπρεπε νά ἐπιλυθεῖ ἀπό τό Δικαστήριο.

Νομίζω ὅτι τό πρῶτο, καί στήν οὐσία τό κύριο, ζήτημα τοῦ κοινοτικοῦ δικαίου πού πρέπει νά ἐπιλυθεῖ εἶναι ἄν τόν Ἰούλιο τοῦ 1974 ἡ ἑταιρία εἶχε ἀποκτήσει γιά τίς ποσότητες πού εἶχαν τεθεῖ ὑπό τήν ἐπίβλεψη τῶν ἀρχῶν ἀξίωση ἐπί τῆς ἐπιστροφῆς βάσει τῶν τιμῶν πού ἴσχυαν κατά τό μήνα ἐκεῖνο.

Ἡ ἑταιρία ἰσχυρίζεται ὅτι ὁ πρωταρχικός σκοπός τῶν παλαιότερων κανονισμῶν ἦταν νά ἐξασφαλισθεῖ ἡ δυνατότης τοῦ μεταποιητοῦ νά προμηθεύεται τήν πρώτη ὕλη

του σέ χαμηλότερη τιμή άπό τή συνήθη τιμή τοῦ ἀραβοσίτου στήν Κοινότητα καί ὅτι ὅλα ἐξαρτῶνται ἀπό τό χρονικό σημεῖο ἐκεῖνο κατά τό ὁποῖο προμηθεύεται (ἤ θέτει ὑπό ἐπίβλεψη) τήν πρώτη ὕλη αὐτή, ἐφ' ὅσον ἡ ὕλη αὐτή προορίζεται, καί τελικῶς χρησιμοποιεῖται, γιά τήν παραγωγή ἀμύλου. Ἀπό τήν ἡμέρα ἐκείνη ἐξαρτῶνται τόσο ἡ ἀξίωση ἐπί τῆς ἐπιστροφῆς, ὅσο καί τό ὕψος τῆς ἐπιστροφῆς, ὅπως προκύπτει σαφῶς ἀπό τούς βασικούς κανονισμούς 120/67 καί 371/67. Ἀκόμη καί ἄν ὁ κανονισμός 1060/68 ἐπιτρέπει διορθώσεις σέ σχέση μέ τήν τιμή κατωφλίου κατά τήν ἡμέρα τῆς μεταποιήσεως, δέν προβλέπεται ἡ διόρθωση τῆς πραγματικῆς τιμῆς κόστους, ἄν ἡ τιμή αὐτή μεταβληθεῖ μεταγενεστέρως μέ κανονισμό. Τό ἴδιο ἰσχύει καί γιά τίς διατάξεις τοῦ κανονισμοῦ 2012/74, ἄν καί ὁ κανονισμός αὐτός δέν ἐφαρμόζεται ἐν προκειμένω, ἀφοῦ ἄρχισε νά ἰσχύει ὅταν τά ἐμπορεύματα εἶχαν ἤδη τεθεῖ ὑπό ἐπίβλεψη. Μόλις μέ τόν κανονισμό 10/75 τῆς 31ης Δεκεμβρίου 1974 (ΟJ L 1/24 τῆς 3ης Ἰανουαρίου 1975) προεβλέφθη γιά πρώτη φορά ὅτι οἱ ἀλλαγές τοῦ πραγματικοῦ κόστους θά ἐλαμβάνοντο ὑπ' ὄψη.

Τό γεγονός ὅτι σκοπός τοῦ συστήματος εἶναι νά ἐξασφαλισθεῖ ἡ δυνατότης τῶν παραγωγῶν ἀμύλου νά προμηθεύονται ἀραβόσιτο σέ εὐνοϊκή τιμή καί συνεπῶς ἡ ἀνταγωνιστικότης τους στήν ἀγορά ἀμύλου εἶναι κατά τή γνώμη μου τελείως ἤ σχεδόν ἀσήμαντο στοιχεῖο. Τό ἐπιχείρημα ὅτι ἡ ἐπιστροφή πρέπει νά ἔχει σχέση μέ τήν τιμή πού καταβάλλεται, ἡ ὁποία καθορίζεται ἤ εἶναι ἐνδεχόμενο νά καθορίζεται κατά τήν πρώτη μᾶλλον ἀπό τίς δύο ἡμερομηνίες γιά τίς ὁποῖες γίνεται λόγος στήν παρούσα ὑπόθεση, εἶναι ἰσχυρό. Ἀπό τό ἄρθρο ὅμως 11 εἶναι σαφές ὅτι ἡ ἐπιστροφή (πού ἀποκαλεῖται «ἐπιστροφή λόγω παραγωγῆς») ἀφορᾶ ἄμυλο πού ὄντως παρήχθη καί τό ἀντίθετο ἐπιχείρημα ὅτι ἡ ἐπιστροφή πρέπει νά καθορίζεται κατά τήν ἡμέρα τῆς μεταποιήσεως εἶναι ἐπίσης ἰσχυρό, ἀφοῦ τό ζήτημα τῆς ἀνταγωνιστικότητος τῶν τιμῶν τοῦ ἀμύλου ἀνακύπτει στήν οὐσία κατά τό στάδιο αὐτό. Δέν ἔχει ὅμως σημασία ποιός εἶναι ὁ ὀρθότερος τρόπος ἐνεργείας, ἀλλά τί πράγματι ἔγινε ἐν ὄψει τῆς ὀρθῆς ἑρμηνείας τοῦ κανονισμοῦ.

Ὁ κανονισμός 120/67, ἐκτός ἀπό τό ὅτι ἀναφέρει ὅτι σκοπός τοῦ κανονισμοῦ εἶναι ἡ ἐξασφάλιση εὐνοϊκῆς τιμῆς καί ὅτι ἡ ἐπιστροφή ἀφορᾶ ἄμυλο πού παρήχθη πράγματι, δέν παρέχει στοιχεῖα ἱκανά νά ἐπιτρέψουν τήν ἐπίλυση τοῦ ζητήματος, ἄν καί ἀπό ὁρισμένα ἀπό τά στοιχεῖα αὐτά φαίνεται πιθανότερο ἡ ἀξίωση ἐπί τῆς ἐπιστροφῆς νά γεννᾶται κατά τήν ἡμέρα τῆς χρησιμοποιήσεως καί ὄχι προγενεστέρως. Ἡ δεύτερη αἰτιολογική σκέψη τοῦ κανονισμοῦ 371/67 ὁρίζει ὅτι ἡ τιμή τοῦ μεταποιουμένου ἀραβοσίτου πρέπει νά μειωθεῖ σέ 6,80 ΛΜ καί θά ἠδύνατο νά ὑποστηριχθεῖ ὅτι κατ' αὐτό τόν τρόπο ἡ μεταποίηση ἀνάγεται σέ προϋπόθεση τῆς ἀποκτήσεως τῆς ἀξιώσεως ἐπί τῆς ἐπιστροφῆς. Κατά τή γνώμη μου πάντως, τό ἄρθρο 1 τοῦ κανονισμοῦ δέν συνηγορεῖ ὑπέρ καμιᾶς ἀπό τίς δύο λύσεις τοῦ προκειμένου ζητήματος.

Ἐξ ἄλλου ὁ κανονισμός 1060/68 σαφῶς ἀντιμετωπίζει τήν ἀξίωση ἐπί τῆς προκαταβολῆς (ἐφ' ὅσον πληροῦνται οἱ ἀναγκαῖες προϋποθέσεις) διαφορετικά ἀπό τήν ἀξίωση ἐπί τῆς ἐπιστροφῆς. Ἡ πρώτη ἀξίωση γεννᾶται ὅταν τά ἐμπορεύματα εὑρίσκονται ὑπό τήν ἐπίβλεψη τῶν ἀρχῶν. Ἀντιθέτως, ἡ ἐπιστροφή λόγω παραγωγῆς καταβάλλεται ἐντός 30 ἡμερῶν ἀπό τήν προσκόμιση τῆς ἀποδείξεως τῆς μεταποιήσεως. Ἡ μεταποίηση ἀποτελεῖ προϋπόθεση γιά τήν ἀξίωση ἐπί τῆς ἐπιστροφῆς καί ἡ ἀξίωση αὐτή δέν μπορεῖ νά γεννηθεῖ πρίν ἀπό τήν ἡμέρα τῆς μεταποιήσεως. Εἶναι ἀληθές ὅτι τό ἄρθρο 3 σαφῶς ὁρίζει ὅτι

πρέπει νά λαμβάνεται ὑπ' ὄψη μόνο ἡ τιμή κατωφλίου πού ἰσχύει κατά τό μήνα τῆς μεταποιήσεως (καί ὄχι ἡ τιμή κατωφλίου κατά τήν ἀρχή τοῦ οἰκονομικοῦ ἔτους, ὁπότε τό ποσό τῆς ἐπιστροφῆς αὐξάνεται ὅσο προχωρεῖ τό ἔτος καί αὐξάνεται ἡ τιμή κατωφλίου), ἀλλά δέν ἀναφέρεται στό σχετικό πραγματικό κόστος πού ἰσχύει κατά τό μήνα τῆς μεταποιήσεως. Δέν μοῦ φαίνεται ὅμως ὅτι ἦταν ἀναγκαία ἡ ἀναφορά στήν τιμή πραγματικοῦ κόστους πού ἰσχύει κατά τό μήνα ἐκεῖνο. Ὁ κανονισμός 371/67 καθορίζει μία μόνο τιμή, 6,80 ΛΜ. Γιά ὅσο διάστημα παραμένει σέ ἰσχύ τό ἄρθρο 1 τοῦ κανονισμοῦ αὐτοῦ, αὐτή εἶναι ἡ τιμή πού πρέπει νά ληφθεῖ ὑπ' ὄψη γιά οἱοδήποτε μήνα μεταποιήσεως. Ἂν τό ἄρθρο 1 τοῦ κανονισμοῦ 371/67 καταργηθεῖ ἤ τροποποιηθεῖ, ὁ κανονισμός αὐτός δέν ἰσχύει κατά τό τμῆμα αὐτό, ἐκτός ἂν διατηρηθεῖ γιά μεταβατικούς σκοπούς σέ σχέση μέ τόν ἀραβόσιτο πού εὑρίσκεται ἤδη ὑπό ἐπίβλεψη. Οἱαδήποτε νέα τιμή θεσπισθεῖ ἀπό τόν τροποποιητικό κανονισμό θά ἀποτελεῖ τήν πραγματική τιμή πού πρέπει νά ληφθεῖ ὑπ' ὄψη.

Τό ἄρθρο 1 τοῦ κανονισμοῦ 1132/74 ἐθέσπισε νέα τιμή ὕψους 8,20 ΛΜ, καί ὁ κανονισμός 371/67 καταργήθηκε ἀπό τήν 1η Αὐγούστου 1974. Ὁ κανονισμός δέν ἀναφέρει, οὔτε κατά τή γνώμη μου συνάγεται κατ' ἀνάγκη, ὅτι ἡ παλαιά τιμή διατηρεῖται γιά τά ἐμπορεύματα πού εὑρίσκονται ἤδη ὑπό τήν ἐπίβλεψη τῶν ἀρχῶν. Κατά συνέπεια, ἂν ὁ κανονισμός 1060/78 εἶχε παραμείνει σέ ἰσχύ, δέν θά ὑπῆρχε δυσκολία νά ἀντικατασταθεῖ ὁ ἀριθμός 6,80 ἀπό τόν ἀριθμό 8,20 ΛΜ.

Ἡ ἔκδοση ὅμως τοῦ κανονισμοῦ 2012/74 δημιουργεῖ νέες δυσχέρειες. Ὑπό τήν ἐπιφύλαξη τῶν διατάξεων τοῦ ἄρθρου 7, παράγραφος 2, τό ἄρθρο 6 τοῦ κανονισμοῦ αὐτοῦ κατήργησε τόν κανονισμό 1060/68 ἀπό τήν 1η Αὐγούστου 1974. Οἱ διατάξεις τοῦ ἄρθρου 3 τοῦ τελευταίου αὐτοῦ κανονισμοῦ, οἱ ὁποῖες ὁρίζουν ὅτι ἡ ἀξίωση γιά τήν καταβολή τῆς ἐπιστροφῆς γεννᾶται μόνο κατά τή μεταποίηση, δέν ὑφίστανται πλέον ἀπό τήν 1η Αὐγούστου 1974. Σύμφωνα μέ τίς διατάξεις τοῦ κανονισμοῦ 2012/74, ὑφίσταται ἀξίωση καταβολῆς ἐντός 30 ἡμερῶν ἀπό τήν ἔγκριση τῆς αἰτήσεως γιά τή θέση ὑπό τήν ἐπίβλεψη τῶν ἀρχῶν, καί τό ποσό πρέπει νά ὑπολογισθεῖ ἐν ἀναφορᾷ πρός τήν τιμή κατωφλίου τῆς ἡμέρας κατά τήν ὁποία ἐνεκρίθη ἡ αἴτηση, ἐνῶ εἶναι δυνατή ἡ μεταγενέστερη διόρθωση.

Τό ἄρθρο 6 τοῦ κανονισμοῦ 2012/74 δέν ἀναφέρεται στόν ἀραβόσιτο ὁ ὁποῖος εἶχε ἤδη τεθεῖ ὑπό ἐπίβλεψη πρίν ἀπό τήν 1η Αὐγούστου 1974. Γιά τό λόγο αὐτό ἀναμφιβόλως τό ἄρθρο 7, παράγραφος 2, δίνει τήν ἐξουσία στά κράτη μέλη νά ἐξακολουθήσουν γιά μία μεταβατική περίοδο νά ἐφαρμόζουν τίς διατάξεις τοῦ κανονισμοῦ 1060/68 «ἐφ' ὅσον δέν μεταβάλλεται τό ὕψος τῆς ἐπιστροφῆς λόγω παραγωγῆς». Ἀποτέλεσμα αὐτοῦ κατά τή γνώμη μου εἶναι ὅτι, ἐφ' ὅσον ἕνα κράτος μέλος ἀσκήσει τήν εὐχέρεια αὐτή, πρέπει νά ληφθοῦν ὑπ' ὄψη ἡ τιμή κατωφλίου πού προβλέπει τό ἄρθρο 6 τοῦ κανονισμοῦ 2012/74 καί ἡ τιμή πραγματικοῦ κόστους πού ὁρίζεται μέ τόν κανονισμό 1132/74 (τόν μόνο πού ἴσχυε μετά τήν 1η Αὐγούστου, ἀφοῦ δέν δίδεται ἡ εὐχέρεια νά ἐξακολουθήσει νά ἐφαρμόζεται ὁ κανονισμός 371/67) καί ὅτι ἡ ἀξίωση γιά τήν καταβολή γεννᾶται, σύμφωνα μέ τό ἄρθρο 3 τοῦ κανονισμοῦ 1060/78, μόνο κατά τή μεταποίηση.

Ἂν ὅμως τό κράτος μέλος δέν ἀποφασίσει νά ἐξακολουθήσει, σύμφωνα μέ τό ἄρθρο 7, παράγραφος 2, νά ἐφαρμόζει τόν κανονισμό 1060/68, τότε πρέπει νά ἐφαρμοσθεῖ ὁ κανονισμός 2012/74 σέ συνδυασμό μέ τόν κανονισμό 1132/74.

Σύμφωνα μέ τούς συνήθεις ἑρμηνευτικούς κανόνες, ἐφ' ὅσον δέν ὑπάρχουν ἀντίθετες διατάξεις, ὁ κανονισμός 2012/74 θά ἐφηρμόζετο στά ἐμπορεύματα πού εἶχαν τεθεῖ ὑπό ἐπίβλεψη μετά τήν ἔναρξη τῆς ἰσχύος του. Αὐτό ὅμως θά δημιουργούσε ἕνα κενό τό ὁποῖο δέν ἦταν προφανῶς δυνατό νά εἶναι ἠθελημένο. Δέν εἶναι δυνατό νά ἐπεδιώκετο νά χάσουν τό δικαίωμά τους οἱ παραγωγοί ἀμύλου πού εἶχαν θέσει τόν ἀραβόσιτό τους ὑπό ἐπίβλεψη πρίν ἀπό τήν 1η Αὐγούστου (καί ἑπομένως ἐδικαιοῦντο τῆς προκαταβολῆς), οἱ ὁποῖοι ὅμως δέν τόν εἶχαν μεταποιήσει μέχρι τήν ἡμερομηνία ἐκείνη, κατά τήν ὁποία κατηργήθη ὁ κανονισμός 1060/68, ἐπί τοῦ ὁποίου ἐστηρίζετο ἡ ἀξίωση καταβολῆς τῆς ἐπιστροφῆς. Ἡ δυσχέρεια δημιουργεῖται λόγω τῆς ἀλλαγῆς τοῦ χρόνου τῆς γενέσεως τῆς ἀξιώσεως καί λόγω τοῦ ὅτι δέν κατέστησαν ὑποχρεωτικές οἱ μεταβατικές ρυθμίσεις. Κατά τή γνώμη μου, αὐτοί οἱ παραγωγοί ἀμύλου ἔχουν δικαίωμα ἐπί τῆς ἐπιστροφῆς δυνάμει τῶν κανονισμῶν 120/67 καί 1132/74 τοῦ Συμβουλίου καί τό ἄρθρο 2, παράγραφος 3, τοῦ κανονισμοῦ 2012/74 ἔχει τήν ἔννοια ὅτι ἐφαρμόζεται στόν ἀραβόσιτο πού ἐτέθη ὑπό ἐπίβλεψη ἀλλά δέν μεταποιήθη πρίν ἀπό τήν 1η Αὐγούστου 1974. Ἐφ' ὅσον προκύπτει, ὅπως στήν προκειμένη ὑπόθεση, ὅτι ὁ ἀραβόσιτος εἶχε τεθεῖ ὑπό τήν ἐπίβλεψη τῶν ἀρχῶν μεταξύ τῆς 11ης καί τῆς 31ης Ἰουλίου 1974, ἡ ἐπιστροφή ἔπρεπε νά καταβληθεῖ ἐντός 30 ἡμερῶν ἀπό τή σχετική ἡμερομηνία, ὑπό τήν ἐπιφύλαξη τῆς προσαρμογῆς τῆς τιμῆς κατωφλίου πού ἴσχυε κατά τό μήνα τῆς μεταποιήσεως. Ἐφ' ὅσον ὁ ἀραβόσιτος αὐτός εἶχε τεθεῖ ὑπό ἐπίβλεψη πρίν ἀπό τήν 1η Ἰουλίου, τότε ἡ ἀξίωση ἐπί τῆς καταβολῆς πρέπει κατά τή γνώμη μου νά θεωρηθεῖ ὅτι ἐγεννήθη τήν 1η Αὐγούστου 1974.

Κατά συνέπεια, ἀνεξαρτήτως τοῦ ἄν οἱ γερμανικές ἀρχές ἔκαναν χρήση τῆς εὐχερίας πού εἶχαν νά ἐφαρμόσουν τόν κανονισμό 1060/68, ἡ σχετική τιμή καθαροῦ κόστους ἦταν ἡ καθοριζομένη ἀπό τόν κανονισμό 1132/74, δηλαδή 8,20 ΛΜ, καί ἡ τιμή κατωφλίου ἦταν ἡ τιμή πού ἀνεφέρετο στόν κανονισμό 1427/74. Αὐτό, κατά τή γνώμη μου, ἰσχύει ἀνεξαρτήτως τοῦ ἄν ὁ ἀραβόσιτος μετεποιήθη πρίν ἤ μετά τίς 7 Ὀκτωβρίου 1974, ὅταν ὁ κανονισμός 2496/74 τοῦ Συμβουλίου, τῆς 2ας Ὀκτωβρίου 1974 (OJ L 268/1 τῆς 3ης Ὀκτωβρίου 1974) μετέβαλε τίς τιμές, ἀφοῦ τό ἄρθρο 1, παράγραφος 2, τοῦ κανονισμοῦ αὐτοῦ φαίνεται νά ἐννοοῦσε ὅτι ἔπρεπε νά διατηρηθεῖ τό ἴδιο ὕψος τῶν ἐπιστροφῶν λόγω παραγωγῆς. Ἐπί τοῦ ζητήματος ὅμως αὐτοῦ δέν προεβλήθησαν λεπτομερή ἐπιχειρήματα ἐνώπιον τοῦ Δικαστηρίου.

Ἡ ἑταιρία ἰσχυρίζεται ὅτι τό συμπέρασμα αὐτό ἀποκλείεται, λόγω τῆς ἀποφάσεως πού ἐξέδωσε τό Δικαστήριο στήν ὑπόθεση 2/77, *Hoffmann's Stärkefabriken* κατά *HZA Bielefeld* (ECR 1977, σ. 1375), ἰδίως δέ λόγω τῆς τρίτης παραγράφου τῆς σελίδας 1395. Κατά τή γνώμη μου, τό Δικαστήριο δέν ἀντιμετώπιζε στήν ὑπόθεση ἐκείνη τό ζήτημα πού ἀνακύπτει στήν προκειμένη ὑπόθεση καί δέν ἀπεφάνθη ἐπ' αὐτοῦ. Ἡ ἀπόφαση τοῦ Δικαστηρίου ἦταν σαφῶς ὀρθή βάσει τῶν συγκεκριμένων περιστατικῶν, καθ' ὅσον ὁ ὑπό κρίση κανονισμός στήν ὑπόθεση ἐκείνη (ὁ 2012/74, πού ἦταν διαφορετικός ἀπό τόν κανονισμό 1060/74 σέ σημαντικά σημεῖα) ἐξακολουθοῦσε νά ἰσχύει.

Ὑπεστηρίχθη περαιτέρω ὅτι ἡ ἄποψη πού προβάλλει τό Hauptzollamt στήν προκειμένη ὑπόθεση ἔχει ὡς ἀποτέλεσμα τήν ἄνιση μεταχείριση αὐτῶν πού παράγουν ἄμυλο ἀπό ἀραβόσιτο καί αὐτῶν πού παράγουν ἄμυλο ἀπό γεώμηλα, καί ὅτι ἡ διαφορετική αὐτή μεταχείριση πρέπει νά ἀποφευχθεῖ, ἀφοῦ ὁ κανονισμός 371/67 ἀφορᾶ καί τίς δύο κατηγορίες αὐτές. Δέν συμφωνῶ μέ τόν ἰσχυρισμό αὐτό. Ὅπως τό Δικαστήριο τόνισε ἤδη στήν προαναφερθεῖσα ὑπόθεση *Hoffmann's Stärkefabriken* (σ. 1395-6), ὑπάρχουν ἀντικειμενικοί λόγοι γιά τή διαφορετική μεταχείριση τῶν παρα-

γωγῶν ἀμύλου ἀπό γεώμηλα καί τῶν παραγωγῶν ἀμύλου ἀπό ἀραβόσιτο. Ἡ βάση ὑπολογισμοῦ εἶναι διαφορετική καί ὑπάρχει ἡ ἐξῆς οὐσιώδης διαφορά, ὅτι ἡ ἐπιστροφή πού καταβάλλεται στούς παραγωγούς ἀμύλου ἀπό γεώμηλα προορίζεται νά μεταβιβασθεῖ στούς παραγωγούς γεωμήλων, οἱ ὁποῖοι, ἀντιθέτως πρός τούς περισσοτέρους παραγωγούς ἀραβοσίτου, ἀναπτύσσουν τίς δραστηριότητές τους κατά τό πλεῖστον ἐντός τῆς Κοινότητος.

Ὑπεστηρίχθη ἐπίσης ὅτι ὑφίσταται διάκριση μεταξύ ἀφ' ἑνός μέν τῶν παραγωγῶν ἀμύλου ἀπό ἀραβόσιτο, ἀφ' ἑτέρου δέ ὅσων χρησιμοποιοῦν ζάχαρη σέ ὁρισμένους τομεῖς τῆς χημικῆς βιομηχανίας. Δέν συμφωνῶ οὔτε μέ αὐτό τό ἐπιχείρημα. Ὁ σχετικός κανονισμός, τόν ὁποῖο ἐξήτασε τό Δικαστήριο, παρουσιάζει ἐμφανεῖς διαφορές, πού δύνανται νά ἐξηγήσουν ἀπό οἰκονομικῆς ἀπόψεως τά διαφορετικά ἀποτελέσματα. Τό σύστημα ἐπιστροφῶν γιά τή ζάχαρη ἐφηρμόζετο παραλλήλως πρός τό σύστημα τῶν ἐπιστροφῶν γιά τήν παραγωγή ἀμύλου ἀπό ἀραβόσιτο ἐπί ἔτη χωρίς νά ὑπάρξουν παράπονα, καθ' ὅσον γνωρίζει τό Δικαστήριο, γιά προφανεῖς διακρίσεις, καί ἄν ἔπρεπε νά γίνει κάποια μεταβολή, ἡ μεταβολή αὐτή θά ἔπρεπε νά ἐπέλθει ὅταν μέ τόν κανονισμό 1862/74 τοῦ Συμβουλίου, τῆς 15ης Ἰουλίου 1974 (OJ L 197/4 τῆς 19ης Ἰουλίου 1974), ἐπραγματοποιήθη ἡ τροποποίηση τῆς τιμῆς πραγματικοῦ κόστους πού ἴσχυε γιά τήν ἐπιστροφή λόγω παραγωγῆς ζαχάρεως, μετά τήν μεταβολή τῆς τιμῆς προμηθείας πού ἴσχυε γιά τήν ἐπιστροφή γιά τό ἄμυλο ἀραβοσίτου. Δέν νομίζω δέ ὅτι ἔχει ἀποδειχθεῖ διάκριση κατά τήν ἔννοια τοῦ ἄρθρου 40, παράγραφος 3, τῆς συνθήκης.

Ἄν καί οἱ γερμανικές ἀρχές ἐξηκολούθησαν κατά τήν περίοδο 1957-1974 νά πληρώνουν βάσει τῶν τιμῶν πού ἴσχυαν κατά τήν ἡμέρα κατά τήν ὁποία ὁ ἀραβόσιτος εἶχε τεθεῖ ὑπό τήν ἐπίβλεψη τῶν ἀρχῶν, ἤλλαξαν δέ μέ τη γνωστοποίηση τῆς 9ης Ἰουλίου 1974 τή βάση ὑπολογισμοῦ, ὅπως ἀνεφέρθη ἀνωτέρω, ὁπότε ἡ ἀξίωση ἐπί τῆς ἐπιστροφῆς ἐγεννᾶτο μόλις κατά τήν ἡμέρα τῆς μεταποιήσεως, δέν νομίζω ὅτι εἶναι δυνατό νά θεωρηθεῖ ὅτι τό συμπέρασμα στό ὁποῖο κατέληξα ἀπό ἀπόψεως κοινοτικοῦ δικαίου ἀντίκειται πρός τήν ἀρχή τῆς προστασίας τῆς δικαιολογημένης ἐμπιστοσύνης. Οἱ γερμανικές ἀρχές ἐν πάση περιπτώσει δέν ἐφήρμοζαν τόν κανονισμό ὀρθῶς καί ἦσαν προφανῶς οἱ μόνες πού πρίν ἀπό τό 1974 δέν χορηγοῦσαν τήν ἐπιστροφή λόγω παραγωγῆς πού ἴσχυε κατά τό χρόνο τῆς μεταποιήσεως (βλ. τήν ἀπόφαση τοῦ ὁμοσπονδικαοῦ ὑπουργοῦ οἰκονομικῶν, τῆς 10ης Ἰουλίου 1974 — BZBl. 1974, σ. 750). Ἀνεξαρτήτως τοῦ ἄν ἡ βραχύτης τῆς γνωστοποιήσεως πού ἐξεδόθη στίς 9 Ἰουλίου 1974 σχετικά μέ τήν ἀλλαγή δύναται νά προβληθεῖ κατά τό γερμανικό δίκαιο κατά τῶν γερμανικῶν ἀρχῶν, δέν νομίζω ὅτι στό πεδίο τοῦ κοινοτικοῦ δικαίου δύναται νά ἐπηρεάσει τήν ὀρθή ἑρμηνεία τῶν κανονισμῶν αὐτῶν. Ἡ μεταβολή πού ἐπρόκειτο νά πραγματοποιηθεῖ στήν Κοινότητα ἀπό τήν 1η Αὐγούστου 1974 ἐγνωστοποιήθη στίς 10 Μαΐου 1974 μέ τόν κανονισμό 1132/74 καί κανείς δέν ὑπεστήριξε ὅτι ἡ περίοδος αὐτή τῆς γνωστοποιήσεως ἦταν κατά κάποιο τρόπο

Κατά συνέπεια, νομίζω ότι στό προδικαστικό ερώτημα πρέπει νά δοθεί ή έξής άπάντηση:

Ή επιστροφή λόγω παραγωγής άραβοσίτου πού έτέθη ύπό τελωνειακή επίβλεψη πρίν άπό τήν 1η Αύγούστου 1974, άλλά μετεποιήθη σέ άμυλο μετά τήν ήμερομηνία αύτή, έντός όμως τής προθεσμίας πού είχε ταχθεί γιά τή μεταποίηση, πρέπει νά ύπολογισθεί βάσει τής διαφοράς άνά 100 χλγ. μεταξύ τής τιμής κατωφλίου πού καθόριζε ό κανονισμός 1427/74 καί τών 8,20 ΛΜ πού καθόριζε ό κανονισμός 1132/74, άνεξαρτήτως τού άν ή Όμοσπονδιακή Δημοκρατία τής Γερμανίας έξηκολούθησε νά έφαρμόζει τίς διατάξεις τού κανονισμού 1060/68, σύμφωνα μέ τή δεύτερη παράγραφο τού άρθρου 7 τού κανονισμού 2012/74.